

GRUPY 1 i 2

Zadania (III) z mechaniki kwantowej na poniedziałek/wtorek, 21/22 października 2013.

1. Korzystając z analogonu wzoru de Moivre'a obliczyć małą macierz Wignera

$$d_{mm'}^{1/2}(\beta) = \langle 1/2, m | e^{-\frac{i}{\hbar}\beta J_y} | 1/2, m' \rangle \quad (1)$$

Wsk. Obliczyć $(\vec{\sigma} \cdot \vec{a})(\vec{\sigma} \cdot \vec{b})$ gdzie $\vec{a}$ i $\vec{b}$ są dowolnymi wektorami klasycznymi. Zastosować szczególny przypadek tego wzoru.

2. Macierz obrotu o kąt α dookoła osi Oz ma postać

$$R_x(\alpha) = \begin{pmatrix} \cos(\alpha) & -\sin(\alpha) & 0 \\ \sin(\alpha) & \cos(\alpha) & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}. \quad (2)$$

Skonstruować analogiczne macierze obrotu wokół osi Oy i Oz. Obliczyć $R_x(\epsilon)$, $R_y(\epsilon)$ i $R_z(\epsilon)$, dla nieskończenie małych obrotów, z dokładnością do drugiego rzędu. Obliczyć różnicę między złożeniami takich obrotów dookoła osi Ox i Oy w dwóch różnych kolejnościach. Czy ta różnica jest związana z obrotem dookoła osi Oz, jak? Powiązać otrzymany wynik z regułami komutacji operatorów krętu.

3. Wykorzystując formułę

$J_{\pm}|j, m\rangle = \sqrt{j(j+1) - m(m \pm 1)}|j, m \pm 1\rangle$, obliczyć jawną postać macierzy trzech generatorów J_x , J_y i J_z w reprezentacji stanów własnych krętu z $j = 1$. **3a.** Porównać tak otrzymane macierze $J_{x,y,x}$ z macierzami tych samych generatorów, w bazie kartezyjskiej, obliczonymi bezpośrednio z macierzy nieskończenie małych obrotów $R_x(\epsilon)$, $R_y(\epsilon)$ i $R_z(\epsilon)$.

UWAGA: współrzędne biegunowe dowolnego wektora, $V_{\pm,0}$, dane są przez

$$V_+ = \frac{-1}{\sqrt{2}}(V_x - iV_y), \quad (3)$$

$$V_0 = V_z, \quad (4)$$

$$V_- = \frac{1}{\sqrt{2}}(V_x + iV_y). \quad (5)$$

Zad.4 Obliczyć małą macierz Wignera $d_{m,m'}^l$ rozszerzając uogólnienie wzoru de Moivre'a z zad. 1 na macierz $(J^y)_{mm'}$ w reprezentacji z $j = 1$. *Wsk.* Obliczyć kilka pierwszych potęg $J_{mm'}^y$ i wykorzystać zaobserwowaną regularność.

J. Wosiek